

ЮРІЙ КУЗЬМІН

ДИМ ВОЄВОДИ МІХАЛА

ІСТОРИКО-
КРАЄЗНАВЧИЙ
НАРИС

Величезною прикрасою того салону був колективний портрет серадзького воєводи Міхала Валевського в оточенні сім'ї з постатями натуральної величини. Сягав він аж до стелі, повністю покриваючи одну з бокових стін. Генрик Стецький назвав цю картину полотном «хорошого пензля». На жаль, вона згоріла разом з палацом.

Ім'я автора тієї великої композиції невідоме. Можливо, ним, згідно слів Антоніна Анджейовського, був Юзеф Олешкевич, котрого після повернення з Парижа запросили в Тучин з метою написання портрета серадзького воєводи. Найвірогідніше, що Міхал Валевський доручив виконати з тієї картини значно меншу копію для кожного зі своїх дітей. Відомо про дві такі копії. Одна віднайшлась у межиріцько-рясниківських Стецьких в їх родовому гнізді Романові, але дотепер, певно, не дожила. Друга, знаходячись свого часу серед майна спадкоємців дочки воєводи Терези Валевської, котра, вийшовши заміж за Адама Бежиньського, взяла його прізвище, а потім — сім'ї Мантойфлів, перебуває наразі у Вілановській колекції живопису. Там вона трактується як оригінал і приписана Казимиру Собінському. Про це засвідчує каталог «Портрети польських діячів, знайдених у покоях і галереї палацу у Віланові», виданий 1967 р. у Варшаві.

До головного вітального покою тучинського палацу прилягав кабінет з трьома вікнами з підвіконнями, викладеними «штучним мармуром». До нерухомого оснащення кімнати тут можна віднести камін з такого ж, як і стіни, матеріалу і повішене над ним навпроти середнього вікна велике венеціанське дзеркало, що відбивало видиме через парк Горинь і розташовану далі за річкою околицю. Меблі мали тут оббивку із золотистого матеріалу. Вікна цілком не оснащувалися фіранками, аби нічого не затуляло мальовничого краєвиду.

З цього ж боку палацу знаходився ще один вітальний pokój. Правда, розміщувався він уже у крилі та був нижчим від головного вітального і водночас просторішим, «веселим, прикрашеним оббивкою» у вигляді червоних, з фіолетовим відтінком порт'єр. Таким же матеріалом були покриті і меблі.

ріалом були покриті і меблі.

Поряд розміщувався житловий покій серадзького воеводи. Яким було планування інших кімнат, а також їх призначення — невідомо, позаяк обмежені мемуарні свідчення не говорять про це. Вірогідно, десь у палаці (де саме, не встановлено) була оранжерея довжиною 60, а шириною — 20 ліктів.

Другий поверх складався з двох п'ятикімнатних житлових апартаментів, кожен з яких мав власний передпокій, віконні фіранки і був «обклеєний чудовими шпалерами». Ще одна зала (правда, не відомо, якого призначення) розміщувалась у лівому павільйоні. До апартаментів у павільйоні належала також і згадана у Генрика Стецького спальня, куди входили через малі двері і пару сходів, що вели вниз. Спальня ця, вузька у довжину, мала в глибині дві колони, що утворювали альков.

На жаль, окрім одного, згаданого мимохідь зображення і кількох ремарок щодо меблів, у жодного з мемуаристів я не зміг віднайти хоча б побічної інформації стосовно інших творів мистецтва, які у Тучині, попри все, мусили бути. Після смерті воеводи їх, найвірогідніше, розділили поміж окремими спадкоємцями. Якась частина, однак, мусила залишитись на місці. Потім, більше всього, щось доконав вогонь, щось з часом розсіялось серед інших подібних предметів.

На фото: портрет воеводи Міхала Валевського з сім'єю. Картина художника Казимира Собінського. Погана якість знімка пояснюється трикратним зняттям з оригіналу ксерокопій.

(Продовження. Поч. у №№22-23 — 28-29).

